

ЕВРОПСКА КОМИСИЈА

Брисел, 3. 3. 2010. године
СОМ(2010) 2020

ОБАВЕШТЕЊЕ КОМИСИЈЕ

„ЕВРОПА 2020“

Стратегија паметног, одрживог и инклузивног раста

Предговор

Година 2010. мора означити нови почетак. Желим да из економске и финансијске кризе Европа изађе јача.

Економска реалност се креће брже него политичка реалност, што се показало глобалним утицајем финансијске кризе. Ми треба да прихватимо чињеницу да повећана економска међузависност захтева и одлучнији и кохерентнији одговор на политичком нивоу.

У последње две године милиони људи су остали без посла. Криза је донела терет дуга који ћемо носити још много година. Донела је нове притиске на нашу социјалну кохезију. Такође, открила је неке темељне истине о изазовима са којима се сусреће европска економија. А, у међувремену, глобална економија се креће напред. Одговор Европе ће одредити нашу будућност.

Криза је позив на буђење, тренутак у којем схватамо да би нас уобичајено деловање довело до поступног пада, до другоразредног значаја у новом глобалном поретку. Ово је тренутак истине за Европу. Сада је тренутак да будемо смели и амбициозни.

Наш краткорочни приоритет је успешан излазак из кризе. Једно време биће тешко, али успећемо у томе. Остварен је значајан напредак у поступању са лошим банкама, корекцији финансијских тржишта и препознавању потребе за снажном координацијом политика у еврозони.

Да бисмо постигли одрживу будућност, већ сада морамо дугорочно да планирамо. Европа мора да се врати на прави пут. Након тога, она мора и да остане на том путу. То и јесте циљ Стратегије „Европа 2020“. Њен циљ је стварање нових радних места и и унапређење животних услова. Она показује како Европа може да оствари паметан, одрживи и инклузивни раст, да пронађе пут за стварање нових радних места и да уклони постојећи осећај лутања у нашим друштвима.

Европски лидери исто мисле о поукама које се морају извући из ове кризе. Такође, делимо исти осећај хитности када је реч о изазовима који су пред нама. Сада заједнички треба да дођемо до успеха. Европа има бројне адуте. Имамо талентовану радну снагу, моћну технолошку и индустријску базу. Имамо унутрашње тржиште и јединствену валуту који су нам успешно помогли да се одупремо најгорем. Успешно смо испробали социјалну тржишну економију. Морамо да верујемо у своју способност да пред себе поставимо амбициозни програм, а затим да спремно удружимо напоре да га остваримо.

Комисија предлаже пет мерљивих циљева ЕУ за 2020. годину, који ће усмеравати овај процес и који ће послужити као основа за утврђивање националних циљева у следећим доменима: запошљавање; истраживање и иновације; климатске промене

и енергетика; образовање; борба против сиромаштва. Они представљају правац којим треба да кренемо и биће еталон који ће нам омогућити да меримо наш успех.

Они су амбициозни, али достижни. Подржани су конкретним предлозима како би се осигурало њихово остварење. Кључне иницијативе у овом документу показују како ЕУ може да пружи одлучујући допринос. Имамо моћне алате за обликовање новог економског управљања, подржане унутрашњим тржиштем, нашим буџетом, нашом трговинском и спољном економском политиком и правилима и подршком економске и монетарне уније.

Успех зависи од посвећености коју ће показати европски лидери и институције. Наш нови програм захтева координисани европски одговор, укључујући и социјалне партнере и цивилно друштво. Ако заједно делујемо, онда можемо да узвратимо и изађемо јачи из кризе. Имамо нове алате и нову амбицију. Сада треба да пређемо са речи на дела.

Жозе Мануел Барозо

САДРЖАЈ

ОБАВЕШТЕЊЕ КОМИСИЈЕ	1
„ЕВРОПА 2020“	1
Стратегија паметног, одрживог и инклузивног раста	1
СТРАТЕГИЈА „ЕВРОПА 2020“	5
РЕЗИМЕ	5
1. ВРЕМЕ ПРОМЕНА	8
2. ПАМЕТАН, ОДРЖИВИ И ИНКЛУЗИВНИ РАСТ	13
3. ВЕЗЕ КОЈЕ НЕДОСТАЈУ И УСКА ГРЛА	31
4. ИЗЛАЗАК ИЗ КРИЗЕ: ПРВИ КОРАЦИ ПРЕМА 2020. ГОДИНИ.....	37
5. ОСТВАРИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА: СНАЖНИЈЕ УПРАВЉАЊЕ	41
6. ОДЛУКЕ ЗА ЕВРОПСКИ САВЕТ	46
АНЕКС 1 – „ЕВРОПА 2020“: ПРЕГЛЕД.....	48
АНЕКС 2 – АРХИТЕКТУРА ЕВРОПЕ 2020.....	50
АНЕКС 3 – ПРЕДЛОГ РАСПОРЕДА ЗА ПЕРИОД ОД 2010. ДО 2012. ГОДИНЕ.....	51

СТРАТЕГИЈА „ЕВРОПА 2020“

РЕЗИМЕ

Европа се суочава са временом промена. Криза је избрисала године економског и друштвеног напретка и открила структурне слабости у европској економији. У међувремену, свет се креће брзо и дугорочни изазови, попут глобализације, притиска на ресурсе и старења, интензивирају се. Европска унија сада мора да преузме контролу над својом будућношћу.

Европа може успети ако делује заједнички, као унија. Потребна нам је стратегија која ће нам помоћи да из кризе изађемо јачи и претворимо ЕУ у паметну, одрживу и инклузивну привреду која остварује високу запослености, продуктивност и социјалну кохезију. Стратегија „Европа 2020“ поставља визију европске социјалне тржишне економије за 21. век.

Стратегија „Европа 2020“ садржи три међусобно повезана приоритета:

- Паметан раст: развој економије засноване на знању и иновацијама.
- Одрживи раст: промовисање економије која ефикасније користи ресурсе, која је зеленија и конкурентнија.
- Инклузивни раст: подстицање економије коју одликује висока стопа запослености и која остварује социјалну и територијалну кохезију.

Европска унија мора да дефинише своје резултате до 2020. године. У том смислу, Европска комисија предлаже следеће главне циљеве ЕУ:

- 75% становништва старости између 20 година и 64 године треба да буде запослено.
- 3% БДП-а ЕУ треба да буде уложено у истраживање и развој.
- Треба остварити климатско-енергетске циљеве „20/20/20“ (укључујући и повећање на 30% смањења емисија гасова уз одговарајуће услове).
- Удео оних који прерано напуштају школовање треба да буде испод 10%, а најмање 40% младих треба да има стечено терцијарно образовање.
- Број људи који су изложени ризику од сиромаштва треба смањити за двадесет милиона.

Ови циљеви су међусобно повезани и пресудни су за наш општи успех. Како би обезбедила да свака држава чланица прилагоди Стратегију „Европа 2020“ својој посебној ситуацији, Европска комисија предлаже да се циљеви ЕУ преведу у националне циљеве и путање.

Ови циљеви представљају три приоритета паметног, одрживог и инклузивног раста, али нису коначни: да би се подупрли, биће потребан широк спектар активности на националном нивоу, на нивоу ЕУ и на међународном нивоу. Европска комисија предлаже седам кључних иницијатива које ће подстаћи напредак у оквиру сваке приоритетне области:

- „Унију иновација“, са циљем унапређења оквирних услова и приступа за финансирање истраживања и иновација како би се осигурала могућност трансформисања иновативних идеја у производе и услуге који ће стварати раст и радна места.
- „Младе у покрету“, са циљем унапређења квалитета образовних система и лакшег уласка младих на тржиште рада.
- „Дигиталну агенду за Европу“, са циљем бржег ширења широкопојасног интернета тако да домаћинства и фирме користе предности дигиталног јединственог тржишта.
- „Европу која ефикасно користи ресурсе“, са циљем раздвајања привредног раста од коришћења ресурса, подржавања прелаза на привреду са ниском емисијом угљен-диоксида, повећања употребе обновљивих извора енергије, модернизације нашег транспортног сектора и промовисања енергетске ефикасности.
- „Индустријску политику за еру глобализације“, са циљем унапређења пословног окружења, посебно за мала и средња предузећа, и подршке развоју јаке и одрживе индустријске базе конкурентне на глобалном нивоу.
- „Агенду за нове вештине и нова радна места“, са циљем модернизације тржишта рада и оснаживања људи развојем њихових вештина током целог живота како би се повећала активна радна снага и боље усклађивала понуда са потражњом на тржишту рада, између осталог, и кроз мобилност радне снаге.
- „Европску платформу за борбу против сиромаштва“, са циљем да се постигне социјална и територијална кохезија тако да су користи од раста и запошљавања широко постојеће и да се људима који су суочени са

сиромаштвом и социјалном искљученошћу омогући достојанствен живот и активно учествовање у друштву.

Ових седам кључних иницијатива обавезиваће, како ЕУ тако и државе чланице. Инструменти на нивоу ЕУ, пре свега јединствено тржиште, финансијске полуге и инструменти спољне политике, потпуно ће бити искоришћени како би се решио проблем уских грла и остварили циљеви Стратегије „Европа 2020“. Као краткорочни приоритет, Комисија је припремила нацрт онога што треба да се уради како би се дефинисала убедљива излазна стратегија, наставила реформа финансијског система, постигла консолидација буџета неопходна за дугорочни раст и учврстила координација унутар Економске и Монетарне уније.

За остварење резултата биће потребно снажније економско управљање. Стратегија „Европа 2020“ ће почивати на два стуба: горе представљеном тематском приступу, састављеном од приоритета и главних циљева, и националним извештајима, који ће помоћи државама чланицама да развију своје стратегије за повратак на одрживи раст и одрживе јавне финансије. На нивоу ЕУ, биће усвојене интегрисане смернице како би се покрио опсег приоритета и циљева ЕУ. Државама чланицама ће бити послате препоруке карактеристичне за сваку државу. У случају неадекватног одговора, могу бити издата упозорења која се односе на јавне политике. Извештавање о Стратегији „Европа 2020“ и оцењивање Пакта за стабилност и раст вршиће се истовремено, уз раздвајање инструмената и одржавање интегритета Пакта.

Европски савет ће показати пуну посвећеност новој стратегији и биће њена средишња тачка. Комисија ће пратити напредак у остваривању циљева, олакшаваће размену мишљења у домену јавних политика и пружаће неопходне предлоге за усмеравање активности и примену кључних иницијатива ЕУ. Европски парламент биће покретачка сила за укључивање грађана и учествовање у легислативном поступку у погледу кључних иницијатива. Овај партнерски приступ би требало да се протеже и на комитете ЕУ, националне парламенте и националне, локалне и регионалне власти, на социјалне партнере и на заинтересоване стране и цивилно друштво како би сви били укључени у остваривање ове визије.

Комисија предлаже да Европски савет у марту подржи општи приступ Стратегије и главне циљеве ЕУ и у јуну одобри детаљне параметре Стратегије, укључујући и интегрисане смернице и националне циљеве. Комисија такође очекује мишљење и подршку Европског парламента како би се обезбедио успех Стратегије „Европа 2020“.

1. ВРЕМЕ ПРОМЕНА

Криза је избрисала недавни напредак

Недавна економска криза је без преседана у нашој генерацији. Избрисане су стабилне вредности привредног раста и стварање радних места којима смо сведочили у последњој деценији – наш БДП је пао за 4% у 2009. години, наша индустријска производња је пала на ниво из деведесетих година 20. века, а двадесет и три милиона људи – или 10% нашег радно активног становништва – сада је незапослено. Криза је представљала велики шок за милионе грађана и разоткрила је неке темељне слабости наше привреде.

Криза је такође значајно отежала задатак да се обезбеди будући привредни раст. Још увек крхка ситуација у нашем финансијском систему успорава опоравак јер фирме и домаћинства имају тешкоће да позајме, троше и улажу. Наше јавне финансије су претрпеле тежак удар, са просечним дефицитом од 7% БДП-а и нивоима задужености од преко 80% БДП-а – две године кризе избрисале су двадесет година фискалне консолидације. Наш потенцијал раста се преполовио током кризе. Постоји ризик од пропадања многих инвестиционих планова, талената и идеја услед несигурности, троме потражње и недостатка средстава.

Разоткривене су структурне слабости Европе

Излазак из кризе је тренутни изазов, али највећи изазов је како избећи рефлексну реакцију да се покуша повратак у стање пре кризе. Чак и пре кризе, постојале су многе области у којима Европа није напредовала довољно брзо у поређењу са остатком света:

- Просечна стопа раста у Европи била је структурно нижа од просечне стопе раста наших главних економских партнера, углавном због јаза у продуктивности који се проширио током прошле деценије. Ово је већином последица разлика у привредним друштвима и мањих улагања у истраживање и развој и иновације, недовољне употребе информационих и комуникационих технологија, отпора одређених сегмената наших друштава према иновацијама, препрека у приступу тржишту и мање динамичног пословног окружења.
- Упркос напретку, стопе запослености у Европи – у просеку 69% међу становништвом старости између 20 година и 64 године – још увек су значајно ниже од оних у осталим деловима света. Запослено је само 63% жена, у поређењу са 76% мушкараца. Само 46% старијих радника (између 55 година и 64 године) је запослено, у поређењу са преко 62% у САД и Јапану.

Штавише, Европљани у просеку раде 10% мање сати од радника у САД и Јапану.

- Старење становништва се убрзава. Како се „бејби-бум“ генерација буде пензионисла, радно активно становништво ЕУ ће почети да се смањује почев од 2013. до 2014. године. Број људи старијих од 60 година сада се увећава двоструко брже него пре 2007. године – за скоро два милиона годишње, у поређењу са претходних милион. Смањење радно активног становништва, у комбинацији са већим бројем пензионера, додатно ће оптеретити наш систем социјалне сигурности.

Глобални изазови се интензивирају

Док Европа мора да се суочи са својим структурним слабостима, свет се брзо развија и до краја следеће деценије изгледаће веома другачије:

- Наше привреде су све више међусобно повезане. Европа ће и даље имати користи од тога што је једна од најотворенијих привреда на свету, али конкуренција између развијених привреда и привреда у развоју се појачава. Државе попут Кине и Индије улажу велики новац у истраживање и технологију како би повећале излазне вредности својих индустрија и прескочиле конкуренцију у глобалној економији. То ствара притисак на неке секторе наше привреде да остану конкурентни, али свака претња је истовремено и прилика. Како се ове земље развијају, тако ће се отворати нова тржишта за многе европске компаније.
- Глобалним финансијама су још увек потребне корекције. Доступност једноставног задуживања, краткорочност и веома постојоће ризиковање на финансијским тржиштима широм света подстакли су шпекулативно понашање, доводећи до лажног раста и битне неравнотеже. Европа је ангажована у проналажењу глобалних решења за стварање ефикасног и одрживог финансијског система.
- Изазови који потичу од климатских промена и коришћења ресурса захтевају драстичне мере. Велика зависност о фосилним горивима попут нафте и неефикасна употреба сировина излажу наше потрошаче и компаније штетним и скупим ценовним шоковима, претећи нашој економској сигурности и доприносећи климатским променама. Експанзија светског становништва са шест на девет милијарди интензивираће глобално надметање за природне ресурсе и створити притисак на животну средину.

Европска унија мора наставити са укључивањем других делова света у потрази за глобалним решењем проблема климатских промена док истовремено спроводимо нашу договорену климатску и енергетску стратегију широм територије Уније.

Европа мора да реагује како би избегла пад

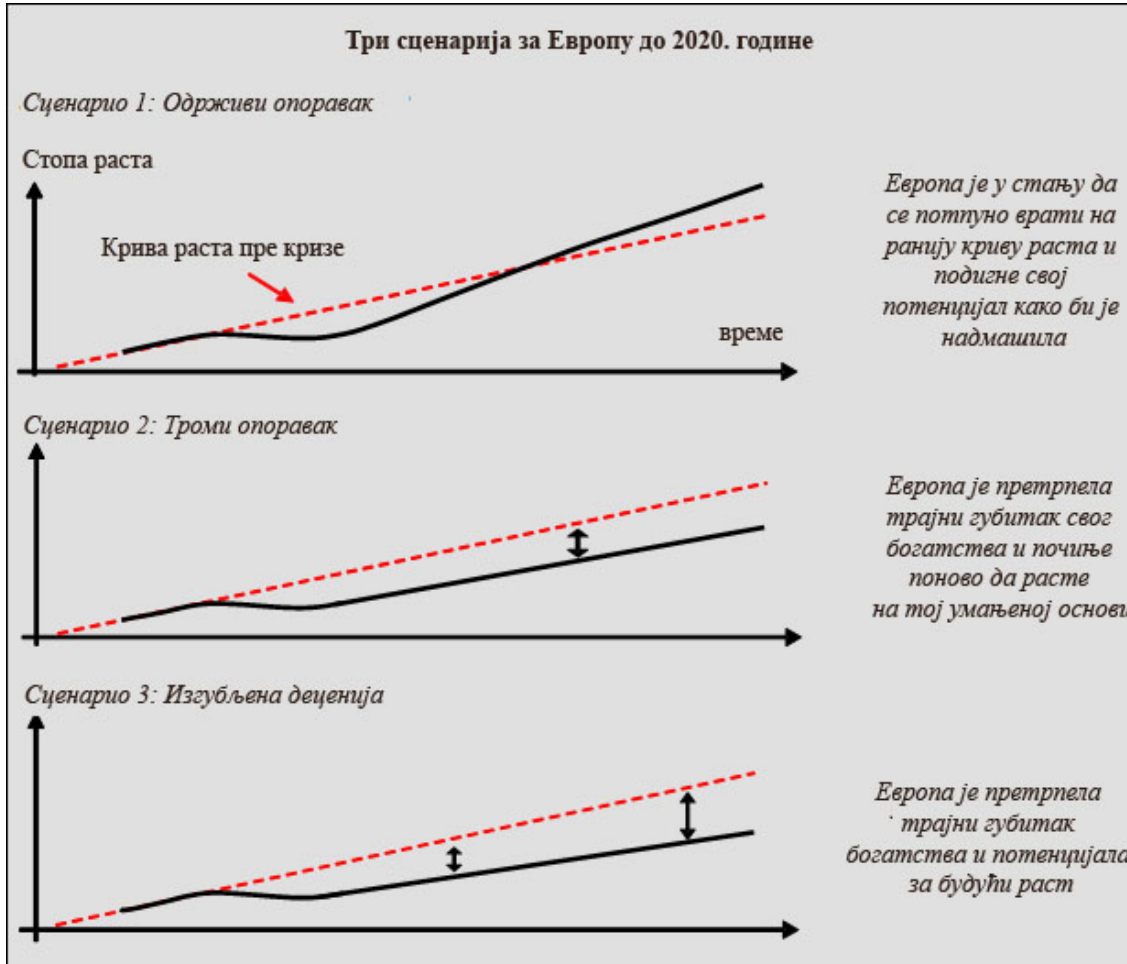
Постоји неколико лекција које можемо научити из ове кризе:

- У ЕУ 27 привреда су изразито међузависне: криза је нагласила блиске везе и преливања између наших националних привреда, нарочито унутар еврозоне. Реформе у једној земљи или њихово непостојање утичу на постигнућа свих осталих, као што су показали недавни догађаји; штавише, криза и озбиљна ограничења јавне потрошње отежали су неким државама чланицама да обезбеде довољно средстава за улагање у основну инфраструктуру која им је потребна у секторима попут транспорта и енергетике, не само за развој сопствене привреде већ и за подршку пуном учешћу у унутрашњем тржишту.
- Координација унутар ЕУ делује: одговор на кризу показује да смо значајно делотворнији ако делујемо заједно. То смо доказали заједничким активностима усмереним ка стабилизацији банкарског система и усвајањем Европског плана економског опоравка. У глобализованом свету, ниједна земља не може делотворно да одговори на изазове ако делује сама.
- Европска унија даје додатну вредност на глобалној сцени. Унија ће утицати на глобалне одлуке у домену јавних политика само ако јединствено наступа. Снажније спољно постојање мора да иде упоредо са снажнијом унутрашњом координацијом.

Криза није била само једнократни ударац, који нам дозвољава да наставимо уобичајено понашање. Изазови са којима се сусреће наша Унија су већи него пре рецесије, док нам је маневарски простор ограничен. Осим тога, остатак света не мирује. Проширена улога Г20 показала је растућу економску и политичку моћ земаља у развоју.

Европи су остављени јасни али тешки избори. Или ћемо се заједнички суочити са непосредним изазовом опоравка и дугорочним изазовима – глобализацијом, притиском на ресурсе, старењем – како бисмо надокнадили недавне губитке, повратили конкурентност, подстакли продуктивност и извели ЕУ на узлазни пут према просперитету („одрживи опоравак“), или ћемо наставити спорим и некоординисаним темпом реформи и тако ризиковати да завршимо са трајним

губитком богатства, тромом стопом раста („троми опоравак“) који може довести до високих стопа незапослености и сиромаштва и сразмерног слабљења положаја на светској сцени („изгубљена деценија“).

Европа може да успе

Европа има много снага: можемо да рачунамо на таленат и креативност наших људи, на јаку индустријску базу, на динамичан сектор услуга, на напредан, висококвалитетан сектор пољопривреде, снажну поморску традицију, наше јединствено тржиште и заједничку валуту, наш положај највећег светског трговинског блока и водеће дестинације за стране директне инвестиције. Али исто тако можемо рачунати и на наше јаке вредности, демократске институције, нашу пажњу према економској, социјалној и територијалној кохезији и солидарности, наше поштовање према животној средини, нашу културалну разноликост,

поштовање према родној равноправности – да наведемо само неке. Многе од наших држава чланица су међу најиновативнијим и најразвијенијим привредама на свету. Али најбољи начин да Европа успе јесте да делује заједнички – уједињено.

Када су у прошлости биле суочене са великим догађајима, ЕУ и њене државе чланице су биле дорасле изазову. Током деведесетих година 20. века, Европа је створила највеће јединствено тржиште на свету подржано заједничком валутом. Пре само неколико година, окончана је подела Европе уласком нових држава чланица у Унију и кретањем других држава према чланству или ближој повезаности са Унијом. Током последње две године, заједничка акција предузета на врхунцу кризе у виду Европског плана опоравка, спречила је економски колапс, док су наши системи социјалне заштите помогли да се људи заштите од још већих недаћа.

Европа уме да реагује у кризним временима и да прилагоди своје привреде и друштва. А данас се Европљани поново суочавају са временом промена у којем се боре са ударом кризе, европским структурним слабостима и све већим глобалним изазовима.

Притом, наш излаз из кризе мора представљати прекретницу ка новој економији. Да би наша и будуће генерације могле да наставе да уживају у високом квалитету здравог живота, подупртим јединственим социјалним моделима Европе, одмах морамо да деламо. Оно што нам треба јесте стратегија која ће ЕУ претворити у паметну, одрживу и инклузивну привреду коју одликују висока запосленост, продуктивност и социјална кохезија. То је Стратегија „Европа 2020“. То је програм за све државе чланице који узима у обзир различите потребе, различите полазне тачке и националне специфичности како би раст свима био омогућен.

2. ПАМЕТАН, ОДРЖИВИ И ИНКЛУЗИВНИ РАСТ

Где желимо да Европа буде 2020. године?

Три приоритета треба да буду у сржи Стратегије „Европа 2020“¹:

- Паметан раст – развој економије засноване на знању и иновацијама.
- Одрживи раст – промовисање економије која ефикасније користи ресурсе, која је зеленија и конкурентнија.
- Инклузивни раст - подстицање економије коју одликује висока стопа запослености и која остварује економску, социјалну и територијалну кохезију.

Ова три приоритета се међусобно подупиру; они представљају визију европске социјалне тржишне економије за 21. век.

Како бисмо усмерили свој труд и напредак, општеприхваћено је мишљење да би у ЕУ требало да се постигне сагласност око ограниченог броја главних циљева за 2020. годину. Ови циљеви би требало верно да одражавају поље паметног, одрживог и инклузивног раста. Они морају да буду мерљиви, да могу да одражавају разноликост положаја држава чланица и да буду засновани на довољно поузданим подацима за потребе поређења. По том основу, изабрани су следећи циљеви – њихово испуњење биће кључно за наш успех до 2020. године:

- Стопа запослености међу становништвом старости између 20 година и 64 године мора порастати са садашњих 69% на најмање 75%, ово подразумева и веће укључивање жена, старијих радника и бољу интеграцију миграната у радно активно становништво;
- Тренутни циљ ЕУ јесте улагање 3% БДП-а у истраживање и развој. Овај циљ је успео да усмери пажњу на потребу да и јавни и приватни сектор улажу у истраживање и развој, али је више усредсређен на улагање него на учинак. Постоји јасна потреба за унапређењем услова за истраживање и развој у приватном сектору у ЕУ и многе мере предложене у овој стратегији су ка томе и усмерене. Такође је јасно да бисмо обједињавањем истраживања и развоја и иновација добили шири распон издатака који би били кориснији за пословање и већу продуктивност. Комисија предлаже

---

¹ Предлози области су су топло дочекани током јавне расправе коју је спровела Комисија. За информације о ставовима израженим током расправе погледати: http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

задржавање циља од 3%, уз истовремени развој показатеља који би рефлектовао интензитет истраживања и развоја и иновација;

- Смањити емисију гасова који изазивају ефекат стаклене баште за најмање 20% у односу на нивое из 1990. године, или за 30% уколико то услови² буду дозвољавали; повећати удео обновљивих извора енергије у нашој коначној енергетској потрошњи на 20% и повећати енергетску ефикасност за 20%;
- Циљ који се односи на образовна постигнућа и бави се проблемом прераног напуштања школовања смањењем стопе прераног напуштања школовања на 10%, са садашњих 15%, уз истовремено повећање удела становништва старости између 30 година и 34 године са стеченим терцијарним образовањем са 31% на најмање 40% у 2020. години;
- Број Европљана који живе испод националних граница сиромаштва треба смањити за 25%, чиме ће за преко двадесет милиона бити смањен број сиромашних³.

Ови циљеви су међусобно повезани. На пример, повећани нивои образовања повећавају запошљивост, а повећање стопе запослености смањује сиромаштво.

Већи капацитет за истраживање и развој, као и иновације, у свим секторима привреде, заједно са ефикаснијим коришћењем ресурса, побољшаће конкурентност и подстаћи ће стварање радних места. Улагање у чистије технологије са ниском емисијом угљен-диоксида помоћи ће нашој животној средини, допринети борби против климатских промена и створити нове могућности за пословање и запошљавање. Испуњавање ових циљева треба да заокупи пажњу свих нас. Биће потребно снажно вођство, посвећеност и делотворан механизам деловања да би се променили ставови и праксе у ЕУ са циљем остварења резултата сажетих у овим циљевима.

Ови циљеви су репрезентативни, али нису коначни. Они представљају општи преглед резултата који би, према Комисији, требало да буду остварени до 2020. године по питању кључних параметара. Они не представљају приступ „једног решења за све“. Свака држава чланица је другачија и ЕУ са 27 држава је више разнолика него што је то била пре једну деценију. Упркос разликама у степену развијености и животном стандарду, Комисија сматра да су предложени циљеви

---

² Европски савет је 10–11. децембра 2009. године закључио да ЕУ, као део глобалног и свеобухватног споразума за период након 2012. године, понавља своју условљену понуду за смањење од 30% до 2020. године у односу на нивое из 1990. године, уз услов да се друге развијене државе обавезу на смањење емисије приближно том нивоу, а да државе у развоју дају одговарајући допринос у складу са својим одговорностима и могућностима.

³ Национална граница сиромаштва се дефинише као 60% медијане расположивог дохотка у свакој држави чланици.

релевантни за све државе чланице, како старе тако и нове. Улагање у истраживање и развој, као и у иновације, у образовање и у технологије које помажу ефикасно коришћење ресурса, имаће позитивно дејство на традиционалне секторе, рурална подручја, као и на привреду засновану на висококвалификованој радној снази и услугама. То ће ојачати економску, социјалну и територијалну кохезију. Како би осигурала да свака држава чланица прилагоди Стратегију „Европа 2020“ свом специфичном положају, Комисија предлаже да се ови ЕУ циљеви преведу у националне циљеве и путање који ће одразити тренутни положај сваке државе чланице и степен испуњења тежњи који оне могу да постигну као део ширег напора ЕУ за остварење ових циљева. Поред напора држава чланица, Комисија ће предложити амбициозни низ активности на нивоу ЕУ како би се ЕУ извела на нови пут раста који је више одржив. Овај спој напора на нивоу ЕУ и националном нивоу треба да буде међусобно оснажујући.

Паметан раст – економија заснована на знању и иновацијама

Паметан раст значи јачање знања и иновација као покретача нашег будућег раста. То захтева повећање квалитета нашег образовања, јачање наших истраживачких капацитета, промовисање трансфера иновација и знања широм Уније, уз коришћење информационах и комуникационих технологија на најбољи начин и осигуравање да се иновативне идеје могу претворити у нове производе и услуге који стварају раст, квалитетна радна места и помажу у суочавању са европским и глобалним социјалним изазовима. Али, да би се постигао успех, све то треба комбиновати са предузетништвом, финансијама и усредсређењем на потребе корисника и тржишне могућности.

Европа мора да предузме акцију:

- Иновације: Трошкови за истраживање и развој у Европи су испод 2%, за разлику од 2,6% у САД и 3,4% у Јапану, углавном као резултат нижег нивоа приватних улагања. Не рачунају се само апсолутни износи утрошени на истраживање и развој – Европа мора да се усредсреди на учинак и састав трошкова за истраживање и побољша услове за истраживања и развој у приватном сектору у ЕУ. Мањи удео високотехнолошких компанија код нас објашњава половину јаза између нас и САД.
- Образовање, обука и целоживотно учење: Четвртина укупног броја ученика има ниску читалачку писменост, свака седма млада особа прерано напушта школовање и обуку. Око 50% младих стиче средњи ниво квалификација, али то често не одговара потребама тржишта рада. Приближно свака трећа особа старости између 25 година и 34 године има диплому високошколске установе, у поређењу са 40% у САД и преко 50% у Јапану. Према

Шангајском индексу, само два европска универзитета су међу првих двадесет на свету.

- Дигитално друштво: Глобална потражња за информационим и комуникационим технологијама представља тржиште вредно две хиљаде милијарди евра, али само четвртину покривају европске компаније. Европа такође заостаје и са увођењем широкопојасног интернета, што утиче на њену способност да уводи иновације, укључујући и у руралним подручјима, као и на ширење знања и дистрибуцију роба и услуга интернетом.

Активност у оквиру овог приоритета ће ослободити европске иновационе потенцијале, поправљајући образовне исходе и квалитет и резултате образовних институција, те користећи економске и социјалне предности дигиталног друштва. Ове политике треба спровести на регионалном нивоу, националном нивоу и нивоу ЕУ.

Кључна иницијатива: „Унија иновација“

Циљ ове иницијативе је усредсређивање политике истраживања и развоја и иновација на изазове са којима се сусреће наше друштво, као што су климатске промене, енергетска ефикасност и ефикасно коришћење ресурса, здравље и старење. Потребно је учврстити сваку карику у иновацијском ланцу, од теоријског истраживања до комерцијализације.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- успостави Европску истраживачку област, развије стратешки истраживачки план усмерен на изазове као што су енергетска сигурност, транспорт, климатске промене и ефикасно коришћење ресурса, здравље и старење, производни методи који нису штетни по животну средину и управљање земљиштем, и да ојача заједничке програме са државама чланицама и регионима;
- унапреди оквирне услове за иновационо пословање (односно да створи јединствени патент ЕУ и специјални Суд за патенте, модернизује оквир ауторског и жиговног права, побољша приступ заштити интелектуалне својине за мала и средња предузећа, убрза успостављање интероперабилних стандарда; побољша приступ капиталу и најбоље спроводи политике које утичу на потражњу, на пример, кроз јавне набавке и паметно осмишљене прописе);

- покрене „Европска партнерства за иновације“ између ЕУ и националних нивоа како би се убрзао развој и размештање технологија потребних за суочавање са уоченим изазовима. Ово прво ће укључивати: „стварање биономије до 2020. године“, „кључне помоћне технологије које ће обликовати индустријску будућност Европе“ и „технологије које ће омогућити старијим особама да живе самостално и буду активне у друштву“;
- ојача и даље развија улогу инструмената ЕУ за подстицање иновација (на пример, структурних фондова, фондова за рурални развој, Оквирног програма за истраживање и развој, Оквирног програма за конкурентност и иновације (СІР), Плана стратешких енергетских технологија (SET), укључујући и кроз ближу сарадњу са Европском инвестиционом банком и упрошћавање административних процедура како би се олакшао приступ финансирању, посебно за мала и средња предузећа и да уведе иновативне подстицајне механизме на тржишту емисијама угљен-диоксида, посебно за фирме које се брзо развијају;
- промовише партнерства знања и учврсти везе између образовања, привреде, истраживања и иновација, укључујући и кроз Европски институт за иновације и технологију (ЕІТ) и промовише предузетништво подржавањем младих иновативних фирми.

На националном нивоу, државе чланице ће морати да:

- реформишу националне (и регионалне) системе за истраживање и развој и иновације како би подстакле изузетност и „паметну специјализацију“, да оснаже сарадњу између универзитета, истраживачке заједнице и привреде, спроведу заједничке програме и оснаже прекограничну сарадњу у областима са додатом вредношћу ЕУ и, у складу с тим, прилагоде националне процедуре за финансирање да би се осигурало ширење технологија на целој територији ЕУ;
- обезбеде довољан број дипломираних научника, математичара и инжењера и усмере школске курикулуме на креативност, иновације и предузетништво;
- дају приоритет издвајањима за знање, укључујући и кроз пореске подстицаје и друге финансијске инструменте, ради промовисања већег улагања у истраживање и развој у приватном сектору.

Кључна иницијатива: „Млади у покрету“

Циљ ове иницијативе је да се побољша квалитет и међународна привлачност европских високошколских институција и подигне укупан квалитет свих нивоа образовања и обуке у ЕУ, повезујући изузетност и правичност кроз промовисање мобилности студената и специјализаната, те да се повећа запосленост младих људи.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- интегрише и ојача програме мобилности, универзитетске и истраживачке програме ЕУ (као што су *Erasmus*, *Erasmus Mundus*, *Tempus* и Марија Кири) и повеже их са националним програмима и ресурсима;
- убрза програм модернизације високог образовања (курикулума, управљања и финансирања), укључујући и кроз увођење процесних показатеља за мерење резултата универзитета и образовних исхода у глобалном контексту;
- истражи начине за промовисање предузетништва кроз програме мобилности за младе кадрове;
- промовише препознавање неформалног и информалног учења;
- покрене Оквир за запошљавање младих који ће садржати мере у домену јавних политика усмерене на смањење стопа незапослености младих: намера је да се, у сарадњи са државама чланицама и социјалним партнерима, олакша улазак младих на тржиште рада кроз приправнички и специјалистички стаж или неко друго радно искуство, укључујући и кроз план („Твој први EURES посао“) усмерен на повећање могућности запошљавања младих подстицањем мобилности широм ЕУ.

На националном нивоу, државе чланице ће морати да:

- обезбеде ефикасно улагање у систем образовања и обуке на свим нивоима (од предшколског до терцијарног);
- поправе образовне исходе, приступајући сваком сегменту (предшколском, основношколском, средњошколском, стручном и терцијарном) у оквиру интегрисаног приступа, обухватајући кључне компетенције, ради смањења прераног напуштања школовања;
- повећају отвореност и релевантност образовних система стварањем

националних оквира квалификација и бољим прилагођавањем исхода учења потребама тржишта рада;

- олакшају улазак младих на тржиште рада кроз интегрисану акцију, која ће, између осталог, покривати и вођење, саветовање и приправнички стаж.

Кључна иницијатива: „Дигитална агенда за Европу“

Циљ ове иницијативе је да се остваре одрживе економске и социјалне користи од дигиталног јединственог тржишта заснованог на широкопојасном интернету и интероперабилним апликацијама, са широкопојасним приступом интернету за све до 2013. године, приступом интернет везама много веће брзине (30 Мб/с и више) за све до 2020. године, а најмање 50% европских домаћинстава би требало да буде претплаћено на интернет везе изнад 100 Мб/с.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- обезбеди стабилан законски оквир који стимулише улагање у отворену и конкурентну инфраструктуру широкопојасног интернета и у повезане услуге;
- развије ефикасну политику телекомуникација;
- олакша коришћење структурних фондова ЕУ ради остваривања овог програма;
- створи истински јединствено тржиште за садржај и услуге помоћу интернета (дакле, отворене и безбедне интернет услуге и тржиште дигиталних садржаја ЕУ, са високим нивоом сигурности и поверења), уравнотежен регулаторни оквир који обухвата јасан режим права, подстиче издавање лиценци које важе на више територија, одговарајућу заштиту и надокнаду за носиоце права и активну подршку дигитализацији европског богатог културног наслеђа, и да обликује глобално управљање интернетом;
- реформише фондове за истраживање и иновације и повећа подршку у области информационих и комуникационих технологија ради повећања технолошке снаге Европе у кључним стратешким областима и стварања услова за високи раст малих и средњих предузећа како би она предводила тржишта у развоју, и да стимулише иновације у информационим и

комуникационим технологијама у свим секторима привреде;

- повећа приступ интернету и омогући употребу свим европским грађанима, посебно кроз активности које подржавају дигиталну писменост и доступност.

На националном нивоу, државе чланице ће морати да:

- израде функционалне стратегије широкопојасног интернета и усмере јавно финансирање, укључујући и структурне фондове, на области које нису потпуно покривене приватним улагањима;
- успоставе правни оквир за координацију јавних радова како би смањиле трошкове за развој мреже;
- промовишу размештање и коришћење модерних и доступних услуга помоћу интернета (на пример, е-влада, онлајн-здравље, паметан дом, дигиталне вештине, сигурност).

Одрживи развој – промовисање економије која ефикасно користи ресурсе, која је зеленија и конкурентнија

Одрживи раст подразумева изградњу привреде која ефикасно користи ресурсе, која је одржива и конкурентна, затим коришћење европског вођства у трци за развој нових процеса и технологија, укључујући и зелене технологије, убрзавање развоја паметних мрежа коришћењем информационих и комуникационих технологија, коришћење мрежа на нивоу ЕУ, те оснаживање конкурентних предности наше привреде, посебно у производњи и у оквиру наших малих и средњих предузећа, као и кроз помоћ нашим потрошачима да вреднују ефикасно коришћење ресурса. Такав приступ ће помоћи ЕУ да напредује у свету са ниском емисијом угљен-диоксида и ограниченим ресурсима, док ће истовремено спречавати уништавање животне средине, смањење биодиверзитета и неодрживо коришћење ресурса. То ће такође подупрети економску, социјалну и територијалну кохезију.

Европа мора да предузме акцију:

- Конкурентност: ЕУ је остварила просперитет кроз трговину, извозећи широм света и увозећи сировине, као и финалне производе. Суочени са јаким притиском на извозно оријентисана тржишта и притиском да се прошири понуда сировина и полупроизвода, ми морамо да повећамо своју конкурентност у односу на наше главне трговинске партнере повећањем продуктивности. Морамо да размотримо релативну конкурентност унутар

еврозоне и у целој ЕУ. Европска унија је много предњачила у увођењу еколошких решења, али ту предност доводе у питање наши главни конкуренти, а посебно Кина и Северна Америка. Унија треба да задржи водећи положај на тржишту зелених технологија ради осигурања ефикасног коришћења ресурса у целој привреди, истовремено отклањајући уска грла у кључним мрежним инфраструктурама, те тако појачавајући своју индустријску конкурентност.

- Борба против климатских промена: Остваривање наших климатских циљева подразумева значајно брже смањење емисија у следећој деценији него у претходној и потпуно коришћење потенцијала нових технологија као што су могућности уклањања и складиштења угљеника. Повећање ефикасности коришћења ресурса би значајно допринело ограничавању емисија, уштедело новац и подстакло привредни раст. Ово се односи на све секторе привреде, не само на оне са високом емисијом гасова. Такође, морамо ојачати отпорност наших привреда на климатске ризике, као и наш капацитет за спречавање катастрофа и реакцију на њих.
- Чиста и ефикасна енергија: Испуњавање наших енергетских циљева могло би да резултира смањењем увоза нафте и гаса у висини од шездесет милијарди евра до 2020. године. Није у питању само финансијска уштеда; то је кључно за нашу енергетску сигурност. Даљи напредак у интеграцији европског енергетског тржишта може да допринесе са додатних 0,6% до 0,8% БДП-а. Само испуњавање циља ЕУ од 20% удела обновљивих извора енергије има потенцијал да створи преко шесто хиљада радних места у ЕУ. Додавањем циља од 20% у енергетској ефикасности, реч је укупно о знатно више од милион нових радних места.

Активности у склопу овог приоритета захтеваће спровођење наших обавеза смањења емисије гасова начином који максимизира користи и минимизира трошкове, укључујући и кроз ширење употребе иновативних технолошких решења. Штавише, ми треба да покушамо да раздвојимо раст од коришћења енергије и постанемо привреда која ефикасније користи ресурсе, што не само да ће Европи дати предност у односу на конкуренцију већ ће и смањити њену зависност од спољних извора сировина и роба.

Кључна иницијатива: „Европа која ефикасно користи ресурсе“

Циљ ове иницијативе је да се подстакне прелазак на економију која ефикасно користи ресурсе и има ниску емисију угљен-диоксида, на економију која ефикасно

користи све ресурсе. Циљ је да се раздвоји наш привредни раст од коришћења ресурса и енергије, да се смањи емисија угљен-диоксида, повећа конкурентност и промовише већа енергетска сигурност.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- мобилише финансијске инструменте ЕУ (на пример, рурални развој, структурне фондове, Оквирни програм за истраживање и развој, трансевропске мреже, Европску инвестициону банку) као део доследне стратегије финансирања, која спаја приватна и јавна средства на националном нивоу и нивоу ЕУ;
- ојача оквир за коришћење тржишних инструмената (на пример, трговање емисијом гасова, ревидирање пореза у области енергетике, оквир државне помоћи, подстицање шире употребе зелених јавних набавки);
- представи предлоге за модернизацију и декарбонизацију у транспортном сектору, доприносећи повећању конкурентности. То је могуће извести комбинацијом мера, на пример, инфраструктурних мера као што су рано размештање мрежних инфраструктура електричне мобилности, интелигентно управљање саобраћајем, боља логистика, смањење емисије угљен-диоксида код друмских возила и у секторима авијације и поморства, укључујући и покретање велике европске иницијативе „зелених“ аутомобила која ће помоћи у промовисању нових технологија, укључујући и електричне и хибридне аутомобиле, кроз комбинацију истраживања, усвајања заједничких стандарда и развоја неопходне инфраструктурне подршке;
- убрза спровођење стратешких пројеката са високом европском додатом вредношћу да би се решило питање критичних уских грла, посебно прекограничних секција и интермодалних чворишта (градови, луке, логистичке платформе);
- успостави унутрашње енергетско тржиште и спроведе план стратешких енергетских технологија (SET), уз промовисање обновљивих извора енергије на јединственом тржишту које би такође било приоритет;
- представи иницијативу за унапређење европских мрежа, укључујући Трансевропске енергетске мреже, идући према европској супермрежи, „паметним мрежама“ и међусобној повезаности, првенствено обновљивих извора енергије са мрежом (уз подршку структурних фондова и Европске

инвестиционе банке). То укључује промовисање инфраструктурних пројеката од великог стратешког значаја за ЕУ на подручју Балтика, Балкана, Медитерана и евроазијских регија;

- усвоји и спроводи ревидирани Акциони план енергетске ефикасности и покрене значајан програм ефикасног коришћења ресурса (подржавајући мала и средња предузећа, као и домаћинства) коришћењем структурних и других фондова како би се омогућила нова финансирања кроз постојеће високо успешне моделе иновативних инвестиционих шема; то би требало да покрене промене у потрошачким и производним обрасцима;
- припреми визију структурних и технолошких промена нужних за прелазак на привреду са ниском емисијом угљен-диоксида, која ефикасно користи ресурсе и отпорна је на климатске промене до 2050. године, што ће омогућити ЕУ да оствари циљеве у погледу смањења емисије гасова и биодиверзитета; то укључује спречавање катастрофа и реакцију њих, коришћење мера у домену кохезионе политике, пољопривредне политике, политике руралног развоја и поморске политике да би се суочила са климатским променама, посебно кроз мере прилагођавања заснованим на ефикаснијем коришћењу ресурса, што ће такође допринети повећању доступности хране на глобалном нивоу.

На националном нивоу, државе чланице ће морати да:

- постепено одбаце субвенције штетне за животну средину, ограничавајући изузетке само на особе са социјалним потребама;
- користе тржишно утемељене инструменте као што су фискални подстицаји и набавке како би прилагодили производне и потрошачке методе;
- развију паметну, унапређену и потпуно међусобно повезану транспортну и енергетску инфраструктуру и да најбоље искористе информационе и комуникационе технологије;
- омогуће координисано спровођење инфраструктурних пројеката, унутар Основне мреже ЕУ, који суштински доприносе делотворности укупног транспортног система ЕУ;
- усмере на урбану димензију транспорта у оквиру које долази до највећег загушења и емисије гасова;

- користе регулативу, грађевинске стандарде и тржишне инструменте као што су порези, субвенције и набавке, како би се смањила потрошња енергије и ресурса, и користе структурне фондове за улагање у енергетску ефикасност јавних зграда и ефикасније рециклирање;
- подстичу инструменте за уштеду енергије који могу да подигну ефикасност у секторима са високом потрошњом енергије – оних који се заснивају на коришћењу информационих и комуникационих технологија.

Кључна иницијатива: „Индустријска политика за еру глобализације“

Економска криза је тешко погодила индустрију, а посебно мала и средња предузећа, те се сви сектори суочавају са изазовима глобализације и прилагођавају своје производне процесе и производе привреди са ниском емисијом угљен-диоксида. Утицај ових изазова ће се разликовати од сектора до сектора, неки сектори ће можда морати да се промене из темеља, док ће за друге ови изазови представљати нове пословне могућности. Комисија ће блиско сарађивати са заинтересованим странама из различитих сектора (предузећима, синдикатима, академском заједницом, невладиним организацијама и удружењима потрошача) и сачиниће оквир за модерну индустријску политику како би подржала предузетништво, усмерила индустрију и помогла јој да буде спремна за суочавање са овим изазовима, промовисала конкурентност европских примарних, производних и услужних делатности и помогла им да искористе прилике које пружа глобализација и зелена привреда. Оквир ће обухватити све фазе индустријског процеса – који постаје све више интернационалан – од приступа сировинама до постпродајних услуга.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- усвоји индустријску политику која ствара најбоље окружење за одржавање и развој снажне, конкурентне и разноврсне индустријске базе у Европи и подстиче прелаз производних сектора на ефикасније коришћење енергије и ресурса;
- развије хоризонтални приступ индустријској политици комбиновањем различитих инструмената у домену јавних политика (на пример, „паметно“ осмишљене прописе, модернизоване јавне набавке, правила у области заштите конкуренције и постављање стандарда);
- унапреди пословно окружење, посебно за мала и средња предузећа, између осталог, и кроз смањење трансакционих трошкова за пословање у Европи,

промоцију кластера и повећање пријемчивог приступа финансијама;

- промовише реструктурирање сектора са потешкоћама у смеру активности окренutih према будућности, између осталог и брзим прераспоређивањем квалификоване радне снаге у нове секторе и тржишта са високим растом, као и подршком у оквиру режима државне помоћи ЕУ и/или Европског фонда за ублажавање последица глобализације;
- промовише технологије и производне методе које смањују употребу природних ресурса и повећа улагање у постојеће природне ресурсе ЕУ;
- промовише приступ малих и средњих предузећа међународним тржиштима;
- обезбеди да транспортне и логистичке мреже омогуће индустрији широм Уније делотворан приступ јединственом тржишту и међународним тржиштима;
- развија делотворну свемирску политику како би обезбедила алате за суочавање са неким кључним глобалним изазовима, а нарочито за довршавање пројекта „Галилео“ и програма „Глобално праћење за животну средину и безбедност“ (GMES);
- побољша конкурентност европског сектора туризма;
- ревидира прописе како би се подржао прелаз услужног и производног сектора на већу ефикасност у коришћењу ресурса, укључујући и ефикасније рециклирање; побољша начин функционисања система усвајања европских стандарда како би европски и међународни стандарди допринели дугорочној конкурентности европске индустрије. Ово ће укључити и промовисање комерцијализације и коришћење кључних помоћних технологија;
- обнови стратегију ЕУ за промовисање друштвено одговорног пословања као кључног елемента за остваривање дугорочног поверења радника и потрошача.

На националном нивоу, државе чланице ће морати да:

- унапреде пословно окружење, посебно за иновативна мала и средња предузећа, између осталог, и кроз јавне набавке, како би се подржали подстицаји за иновације;

- унапреде услове за примену права интелектуалне својине;
- смање административно оптерећење за компаније и побољшају квалитет привредног права;
- блиско сарађују са заинтересованим странама из различитих сектора (предузећима, синдикатима, академском заједницом, невладиним организацијама, удружењима потрошача) како би идентификовале уска грла и развиле заједничку анализу о томе како очувати снажну индустријску базу и базу знања и омогућити да ЕУ предводи глобални одрживи развој.

Инклузивни раст – економија коју одликује висока запосленост и која остварује економску, социјалну и територијалну кохезију

Инклузивни раст подразумева оснаживање људи кроз високо ниво запослености, улагање у вештине, борбу против сиромаштва и модернизацију тржишта рада, обуке и систем социјалне заштите како би се помогло људима да предвиде промене и управљају њима и изграде социјалну кохезију. Такође, битно је да се користи од привредног раста прошире на све делове Уније, укључујући и њене најудаљеније регије, јачајући тако територијалну кохезију. Треба осигурати приступ и могућности за све током целог живота. Европа мора потпуно да искористи свој радни потенцијал како би се суочила са изазовима старења становништва и растуће глобалне конкуренције. Политике за промовисање родне равноправности биће потребне како би се повећао удео у радно активном становништву и тиме допринело расту и социјалној кохезији.

Европа мора да предузме акцију:

- **Запосленост:** Услед демографских промена, наша радна снага ће се смањити. Само две трећине радно способног становништва тренутно је запослено, у односу на преко 70% у САД и Јапану. Стопе запослености жена и старијих радника су посебно ниске. Криза је озбиљно погодила младе, код којих је стопа незапослености преко 21%. Постоји велики ризик да људи који су искључени са тржишта рада постану потпуно изоловани.
- **Вештине:** Око осамдесет милиона људи поседује слабе или основне вештине, а целоживотно учење највише користи онима са вишим образовањем. До 2020. године, додатних шеснаест милиона радних места ће захтевати високе квалификације, док ће се потражња за нискоквалификованом радном снагом смањити за дванаест милиона радних

места. Продужавање радног века такође ће захтевати да се стално стичу и развијају нове вештине.

- Борба против сиромаштва: Пре кризе, осамдесет милиона људи је било изложено ризику од сиромаштва. Од тога је деветнаест милиона деце. Осам процената запослених људи не зарађује довољно да пређе границу сиромаштва. Посебно су изложене незапослене особе.

Активности у оквиру овог приоритета захтеваће модернизацију, јачање наших политика запошљавања, образовања и обуке и система социјалне заштите повећањем радно активног становништва и смањењем структурне незапослености, као и промовисање друштвено одговорног пословања у пословној заједници. У том смислу, значајан ће бити приступ установама за бригу о деци и осталим зависним особама. Спровођење принципа флексиурности и омогућавање људима да стекну нове вештине како би се прилагодили новим условима и потенцијалним променама занимања биће кључно. Огроман труд мора бити уложен у борби против сиромаштва и социјалне искључености и смањењу неједнакости у здравству како би се осигурало да сви могу да имају корист од раста. Једнако важна ће бити наша способност да се суочимо са изазовом промовисања здравог и активног старења како бисмо постигли социјалну кохезију и већу продуктивност.

Кључна иницијатива: „Агенда за нове вештине и нова радна места“

Циљ ове иницијативе је да се створе услови за модернизацију тржишта рада са намером да се подигну нивои запослености и осигура одрживост наших социјалних модела. То значи оснаживање људи кроз стицање нових вештина, како би се омогућило нашој садашњој и будућој радној снази да се прилагоди новим условима и могућој промени занимањаи да би се смањила незапосленост и повећала радна продуктивност.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- дефинише и спроведе другу фазу програма флексиурности, заједно са европским социјалним партнерима и пронађе начине за боље управљање економским транзицијама, за борбу против незапослености и подизање стопе активности;
- прилагоди регулаторни оквир, у складу са принципима о „паметно“ осмишљеним прописима, новим обрасцима рада (на пример, радно време, упућивање радника на рад у иностранству) и новим ризицима по здравље и безбедност на раду;

- олакша и промовише мобилност радне снаге унутар ЕУ и боље повезивање понуде са потражњом радне снаге, уз одговарајућу финансијску подршку структурних фондова, пре свега Европског социјалног фонда (ESF) и да промовише проактивну и свеобухватну политику радних миграција, а која би флексибилно одговорила приоритетима и потребама тржишта рада;
- јача капацитет социјалних партнера и најбоље искористи потенцијал за решавање проблема социјалним дијалогом на свим нивоима (ЕУ, национални, регионални и секторски ниво, као и на нивоу компанија) и да промовише снажнију сарадњу између институција тржишта рада, укључујући и јавне службе за запошљавање у државама чланицама;
- пружи снажан подстицај стратешком оквиру за сарадњу у образовању и обуци који ће укључити све заинтересоване стране. Ово би пре свега требало да резултира применом начела целоживотног учења (у сарадњи са државама чланицама, социјалним партнерима и стручњацима), укључујући и кроз флексибилне начине учења између различитих сектора и нивоа образовања и обуке и кроз повећање привлачности стручног образовање и обуке. Потребно је консултовати социјалне partnere на нивоу Европске уније са циљем да развију сопствене иницијативе на овом пољу;
- осигура да се компетенције неопходне за учествовање у даљем учењу и на тржишту рада стичу и препознају током целокупног општег, стручног, високог образовања и образовања одраслих и да развија заједнички језик и оперативни алат за образовање, обуке и рад: Европски оквир вештина, компетенција и занимања (ESCO).

На националном нивоу, државе чланице ће морати да:

- спроводе своје националне путање ка флексибилности, како је договорено у оквиру Европског савета, да би смањиле уситњавање тржишта рада, олакшале преласке и усклађивање професионалног и породичног живота;
- ревидирају и редовно надзиру ефикасност пореског система и система накнада како би рад био исплатив, са посебним усредсређивањем на нискоквалификовану радну снагу, истовремено укидајући мере које обесхрабрују samozapošljavanje;
- промовишу нове облике равнотеже између посла и приватног живота и политике активног старења и повећају родну равноправност;

- промовишу и надзиру делотворно спровођење договора у оквиру социјалног дијалога;
- снажно подстакну спровођење Европског оквира квалификација стварањем националних оквира квалификација;
- осигурају да се компетенције, неопходне за наставак учења и учествовање на тржишту рада, стичу и препознају током целокупног општег, стручног, високог образовања и образовања одраслих, укључујући и неформално и информално учење;
- развијају партнерства између света образовања, обуке и рада, посебно укључивањем социјалних партнера у планирање програма образовања и обуке.

Кључна иницијатива: „Европска платформа за борбу против сиромаштва“

Циљ ове иницијативе је да се обезбеди економска, социјална и територијална кохезија, на темељима Европске године за борбу против сиромаштва и социјалне искључености, ради подизања свести и остваривања основних људских права сиромашних и социјално искључених, омогућавајући им да живе достојанствено и преузму активну улогу у друштву.

На нивоу ЕУ, Комисија ће уложити напоре са циљем да:

- трансформише отворени метод координације процеса социјалног укључивања и социјалне заштите у платформу за сарадњу, упоредну анализу (*peer review*) и размену добре праксе, као и у инструмент за подстицање посвећености приватних и јавних актера у области смањења социјалне искључености и предузимања конкретних активности, укључујући и циљну подршку из структурних фондова, нарочито из Европског социјалног фонда;
- осмишљава и реализује програме којима се промовишу социјалне иновације усмерене на најугроженије становништво, првенствено стварањем иновативних могућности образовања, оспособљавања и запошљавања за материјално угрожене заједнице, програма борбе против дискриминације (на пример, особа са инвалидитетом) и програма чији је циљ развијање новог плана за интеграцију миграната која треба да омогући овој групи становништва да потпуно искористе свој потенцијал;

- процене адекватности и одрживости система социјалне заштите и пензионог система, и идентификовања начина за обезбеђивање унапређеног приступа систему здравствене заштите.

На националном нивоу, државе чланице треба да:

- промовишу заједничку колективну и индивидуалну одговорност у борби против сиромаштва и социјалне искључености;
- дефинишу и спроведу мере усмерене на специфичне околности група под посебним ризиком (као што су породице са једним родитељем, старије жене, мањине, Роми, особе са инвалидитетом и бескућници);
- примене потпуно свој систем социјалне заштите и пензиони систем како би осигурале адекватну подршку у виду дохотка и приступ здравственој заштити.

3. ВЕЗЕ КОЈЕ НЕДОСТАЈУ И УСКА ГРЛА

Неопходно је мобилисати све политике ЕУ, инструменте и правна акта, као и финансијске инструменте, како би се остварили циљеви Стратегије „Европа 2020“. Комисија намерава да ојача кључне политике и инструменте, као што су јединствено тржиште, буџет и спољни економски програм ЕУ како би се усмерила на остварење циљева Стратегије „Европа 2020“. Оперативни предлози којима се осигурава њихов пуни допринос Стратегији интегрални су део Стратегије „Европа 2020“.

3.1. Јединствено тржиште за 21. век

Снажније, дубље, проширено јединствено тржиште кључног је за раст и стварање радних места. Међутим, постојећи трендови указују на знаке интеграционог замора и разочарања јединственим тржиштем. Криза је побудила искушења која носи економски национализам. Будност Комисије и заједнички осећај одговорности међу државама чланицама спречили су скретање у смеру дезинтеграције. Међутим, потребан је нови замах – права политичка посвећеност – како би се поново покренуло јединствено тржиште, брзим усвајањем иницијатива наведених ниже у тексту. Таква политичка посвећеност захтева низ мера како би се попуниле празнине на јединственом тржишту.

Свакодневно предузећа и грађани се суочавају са уским грлима у реализацији прекограничних активности, која опстају упркос правном постојању јединственог тржишта. Они увиђају како мреже нису довољно међусобно повезане и да је спровођење правила јединственог тржишта неуједначено. Предузећа и грађани још увек се често суочавају са 27 различитих правних система за једну исту трансакцију. Док се наше компаније још увек боре са свакодневном реалношћу фрагментираниости и различитих правила, њихова конкуренција из Кине, САД и Јапана потпуно користи снагу својих великих домаћих тржишта.

Јединствено тржиште је осмишљено пре појаве интернета, пре него што су информационе и комуникационе технологије постале један од главних покретача раста и пре него што су услуге постале у оволикој мери доминантан део европске привреде. Појава нових услуга (на пример, садржај и медији, здравство, паметно мерење енергије) показује огроман потенцијал, али Европа ће успети да искористи тај потенцијал само ако превлада фрагментацију која тренутно блокира проток садржаја на интернету и приступ потрошачима и компанијама.

Покретање јединственог тржишта у смеру реализације циљева Стратегије „Европа 2020“ захтева функционална и добро повезана тржишта на којима конкуренција и приступ потрошачима стимулишу раст и иновације. Неопходно је створити отворено и јединствено тржиште услуга у складу са Директивом о услугама, обезбеђујући истовремено квалитет услуга које се нуде потрошачима. Потпуна примена Директиве о услугама могла би повећати трговину комерцијалним услугама за 45%, а стране директне инвестиције за 25%, што би довело до пораста БДП-а између 0,5% и 1,5%.

Потребно је олакшати приступ малих и средњих предузећа јединственом тржишту. Предузетништво мора да се развија помоћу конкретних стратешких иницијатива, укључујући поједностављивање закона о привредним друштвима (стечајни поступак, статuti приватних компанија, итд.), и иницијативама које омогућавају предузетницима да поново покрену пословање након неуспеха. Неопходно је подстаћи грађане на потпуно учешће на јединственом тржишту. То захтева јачање њихових могућности, као и поверења у куповину роба и услуга преко границе, пре свега преко интернета.

Спровођењем политике заштите конкуренције, Комисија ће осигурати да јединствено тржиште остане отворено тржиште, уз очување равноправних могућности за фирме и борбу против националног протекционизма. Међутим, конкурентска политика додатно ће допринети постизању циљева Стратегије „Европа 2020“. Конкурентском политиком се гарантује да ће на тржишту бити обезбеђено повољно окружење за иновације, на пример, кроз спречавање злоупотребе патената и својинских права. Спречавање злоупотребе тржишта и успостављања споразума међу фирмама којима се крше правила конкуренције, обезбеђује гаранције којима се подстичу иновације. Политика државне помоћи такође може активно и позитивно допринети циљевима Стратегије „Европа 2020“ кроз подстицај и подршку иницијативама за иновативније, ефикасније и зеленије технологије, олакшавајући истовремено приступ јавној подршци за улагања, ризични капитал и финансирање истраживања и развоја.

Комисија ће предложити активности за решавање проблема уских грла помоћу:

- јачања структура за правовремено и исправно спровођење мера јединственог тржишта, укључујући регулисање мреже, Директиву о услугама и пакет закона о финансијским тржиштима и надзору, њихову делотворну примену и брзо решавање проблема када они настану;
- истрајног спровођења програма паметних уредби, укључујући и разматрање шире употребе уредби уместо директива, покретање експост-евалуације (*ex-post evaluation*) постојећих закона, даљи надзор тржишта, смањење административних оптерећења, уклањање пореских препрека, унапређење пословног окружења, првенствено за мала и средња предузећа, и подстицање предузетништва;
- прилагођавања законодавства ЕУ и националног законодавства дигиталном добу ради промовисања кружења садржаја уз високи степен поверења за потрошаче и компаније. Ово захтева ажурирање правила о одговорности, гаранцији, испоруци и решавању спорова;

- омогућавања предузећима и потрошачима да лакше и јефтиније склапају уговоре са партнерима у другим државама ЕУ, првенствено понудом усклађених решења за потрошачке уговоре, европских модела уговорних одредби и напредовањем према опционом европском уговорном праву;
- омогућавања предузећима и потрошачима да лакше и јефтиније спроводе одредбе уговора и да признају судске одлуке и документе у другим државама ЕУ.

3.2. Улагање у раст: кохезиона политика, мобилисање буџета ЕУ и приватних извора финансирања

Економска, социјална и територијална кохезија остају у средишту Стратегије „Европа 2020“ како би се осигурало мобилисање и усмереност свих енергија и капацитета на испуњавање приоритета ове стратегије. Кохезиона политика и њени структурни фондови, значајни сами по себи, такође су кључни механизми за постизање приоритета паметног, одрживог и инклузивног раста у државама чланицама и регионима.

Финансијска криза значајано је утицала на способност европских предузећа и влада да финансирају пројекте улагања и иновативне пројекте. Регулаторно окружење које финансијска тржишта чини делотворним и сигурним кључно је за постизање циљева Стратегије „Европа 2020“. Европа такође мора учинити све како би искористила своја финансијска средства, истражила нова усмерења у коришћењу комбинације приватног и јавног финансирања, као и у стварању иновативних инструмената за финансирање потребних улагања, укључујући и јавно-приватна партнерства. Европска инвестициона банка и Европски инвестициони фонд могу да допринесу кроз подршку „позитивном кругу“ на местима где је могуће профитабилно финансирање иновација и предузетништва од раних, почетних улагања, па до изласка на берзе, кроз партнерство са многим јавним иницијативама и програмима који су већ оперативни на националном нивоу.

Вишегодишњи финансијски оквир ЕУ ће такође морати да одражава дугорочне приоритете раста. Комисија намерава да приоритете, након постизања договора о њима, укључи у своје предлоге за следећи вишегодишњи финансијски оквир, планиран за следећу годину. Не треба водити дискусију само о нивоима финансирања већ и о томе како различити инструменти финансирања као што су структурни фондови, фондови за развој пољопривреде и рурални развој, оквирни програм за истраживање и Оквирни програм за конкурентност и иновације (*CIP*), морају да буду осмишљени не би ли се реализовали циљеви Стратегије „Европа 2020“, тако да се максимизира учинак, обезбеди ефикасност и додата вредност за ЕУ. Важно ће бити да се пронађу начини за повећање утицаја буџета ЕУ – иако мали, он може имати важан катализаторски ефекат ако се пажљиво усмери на циљеве.

Комисија ће предложити активности за развој иновативних решења за финансирање циљева стратегије Европа 2020 кроз:

- темељно истраживање могућности за унапређење делотворности и ефикасности постојећег буџета ЕУ кроз боље одређивање приоритета и усклађивање трошкова ЕУ са циљевима Стратегије „Европа 2020“ како би се решила постојећа фрагментација инструмената финансирања ЕУ (на пример, истраживање и развој и иновације, кључне инфраструктурне инвестиције у прекограничне енергетске и транспортне мреже, и нискоугљенична технологија). Неопходно је потпуно искористити прилику за ревидирање финансијских уредби како би се развио потенцијал иновативних финансијских инструмената, осигуравајући истовремено ваљано управљање финансијама;
- осмишљавање нових финансијских инструмената, нарочито у сарадњи са Европском инвестиционом банком и Европским инвестиционим фондом, као и приватним сектором, одговарајући на до сада неиспуњене потребе предузећа. Као део будућег плана за истраживање и иновације, Комисија ће са Европском инвестиционом банком и Европским инвестиционим фондом координисати иницијативе за прикупљање додатног капитала за финансирање иновативних предузећа у развоју;
- стварање ефикасног европског тржишта ризичног капитала, чиме ће се умногоме олакшати директан приступ привреде тржиштима капитала, и истраживање подстицаја за фондове из приватног сектора који омогућавају финансирање стартап-компанија (*start-up companies*), и иновативних малих и средњих предузећа.

3.3. Примена наших инструмената за спољну политику

Глобални раст ће отворити нове могућности за европске извознике уз конкурентни приступ кључним увозним артиклима. Неопходно је искористити све инструменте спољне економске политике како би се подстакло европски раст кроз наше учешће на отвореним и фер тржиштима широм света. Ово се односи на спољне аспекте наших разних унутрашњих политика (на пример, енергетику, транспорт, пољопривреду, истраживање и развој), али првенствено на координацију трговинске и међународне макроекономске политике. Отворена Европа, која послује у међународном оквиру утемељеном на правилима, најбољи је пут за искоришћење предности глобализације које ће подстаћи раст и запошљавање. Истовремено, ЕУ мора делотворније да се наметне на светској сцени, играјући водећу улогу у обликовању будућег економског поретка кроз Г20, и заступајући европске интересе кроз активну примену свих нама расположивих алата.

Део раста који Европа мора да произведе током следеће деценије мораће да потекне од привреда у развоју, док њихов средњи слој буде развијао и увозио робу и услуге у којима Европска унија има компаративну предност. Као највећи трговински блок на свету, ЕУ просперира од отворености према свету и пажње коју посвећује свему што друге развијене привреде или привреде у развоју раде како би предвиделе будуће трендове или им се прилагодиле.

Кључни циљ мора да представља деловање унутар Светске трговинске организације и билатерално деловање како би се осигурао бољи приступ тржишту за предузећа ЕУ, укључујући мала и средња предузећа, и једнака правила игре у односу на наше иностране конкуренте. Штавише, неопходно је да усмеримо и обликујемо наше регулаторне дијалоге, посебно у новим областима као што су клима и зелени раст, а где је то могуће и да проширимо наш глобални досег промовисањем једнакости, међусобног признања и зближавања око кључних регулаторних питања, као и усвајања наших правила и стандарда.

Стратегија „Европа 2020“ није релевантна само у оквиру ЕУ већ може да понуди значајан потенцијал државама кандидатима и суседним подручјима као ослонац за њихове напоре у смеру реформи. Ширење окружења у којем се примењују правила ЕУ отвориће нове могућности и за ЕУ и за њене суседе.

Осим тога, један од кључних циљева током наредних неколико година биће изградња стратешких односа са привредама у развоју како би се решила питања од заједничког интереса, промовисала регулаторна и друга сарадња и решила билатерална питања. Структуре које подржавају ове односе мораће да буду флексибилне и да имају политичке, пре него техничке покретаче.

Током 2010. године Комисија ће саставити трговинску стратегију за Европу 2020 која ће садржати:

- нагласак на закључивање мултилатералних и билатералних трговинских преговора који су у току, првенствено оних са највећим економским потенцијалом, као и на бољу примену постојећих споразума, првенствено усмерених на нецаринске препреке трговини;
- иницијативе за отварање трговине за секторе будућности, као што су „зелени“ производи и технологије, производи и услуге високе технологије, и међународну стандардизацију, нарочито у подручјима раста;
- - предлоге за стратешке дијалоге на високом нивоу са кључним партнерима како би се разговарало о стратешким питањима као што су приступ тржишту, регулаторни оквир, глобална неравнотежа, енергетске и климатске промене, приступ сировинама, као и глобално сиромаштво, образовање и развој. Такође ће се радити на учвршћивању Трансатлантског економског

савета са САД, Економског дијалога на високом нивоу са Кином, и продубљивању односа са Јапаном и Русијом;

- почевши од 2011. године, а затим сваке године пре пролећног заседања Европског савета, извештај о трговинским и инвестиционим препрекама који би утврђивао начине за унапређење приступа тржишту и регулаторног окружења за компаније ЕУ.

Европска унија је глобални играч и своје међународне обавезе схвата озбиљно. Развија права партнерства са земљама у развоју како би искоренила сиромаштво, промовисала раст и испунила Миленијумске циљеве развоја (Millenium Development Goals – MDG). Посебно близак однос имамо са Африком и мораћемо да наставимо са улагањем у будући развој тог блиског партнерства. Ово ће се десити у оквиру ширих трајних напора да се повећа износ развојне помоћи, унапреди ефикасност наших програма помоћи првенствено кроз ефикасну поделу рада са државама чланицама и бољим одражавањем развојних циљева кроз друге политике Европске уније.

4. ИЗЛАЗАК ИЗ КРИЗЕ: ПРВИ КОРАЦИ ПРЕМА 2020. ГОДИНИ

Стратешки инструменти одлучно и много су коришћени у деловању против кризе. Фискална политика је, где је то било могуће, имала експанзивну и антицикличну улогу; камате су снижене на историјски минимум, док је финансијском сектору била обезбеђена ликвидност на до тада невиђен начин. Владе суснажно подржале банке, или кроз гаранције, рекапитализацију или кроз „чишћење“ биланса од некавалитетне активе; остали сектори привреде су били подржани кроз привремени и ванредни, оквир државне помоћи. Све ове активности биле су, и још увек јесу, оправдане. Међутим, оне не могу опстати заувек. Високи нивои јавног дуга не могу се бесконачно дуго одржавати. Испуњење циљева Стратегије „Европа 2020“ мора бити утемељено на кредибилној излазној стратегији у смислу буџетске и монетарне политике, са једне стране, и директне подршке коју владе дају привредним секторима, првенствено финансијском сектору, са друге стране. Редослед ових неколико излазних стратегија је важан. Појачана координација економских политика, нарочито у еврозони, требало би да осигура успешан глобални излазак.

4.1. Дефинисање кредибилне излазне стратегије

С обзиром на преосталу неизвесност у вези са економским изгледима и крхкост финансијског сектора, мере подршке би требало повући тек када се економски опоравак буде могао сматрати самоодрживим и када се поново успостави финансијска стабилност⁴. Повлачење привремених кризних мера мора бити координисано и потребно је узети у обзир могуће негативне ефекте преливања, како између држава чланица тако и при интеракцији између различитих стратешких инструмената. Потребно је повратити поштовање прописа у области државне помоћи, почев од завршетка оквира привремене државне помоћи. Такав координисани приступ мора да се ослања на следећа начела:

- повлачење фискалних подстицаја мора да почне чим се опоравак стабилизује. Ипак, тај временски оквир може да се разликује од државе до државе, те је стога потребан висок степен координације на европском нивоу;
- са постепеним повлачењем краткорочне подршке незапосленима треба почети тек када се прекретница у расту БДП-а може сматрати стабилном, те ће и запосленост, уз уобичајено кашњење, почети да расте;
- неопходно је рано отпочети са постепеним укидањем програма секторске подршке, с обзиром на то да представљају велики трошак за буџет, да су

---

⁴Закључци Европског савета од 10/11. децембра 2009. године

већином испуниле своје циљеве, као и због поремећаја које могу да изазову на јединственом тржишту;

- потребно је и даље подржавати приступ изворима финансирања све док се не појаве јасни знаци да су се услови финансирања предузећа већином вратили у нормално стање;
- повлачење подршке финансијском сектору, почев од гаранција влада, зависиће од општег стања привреде, а нарочито од стабилности финансијског система.

4.2 Реформа финансијског система

Кључни краткорочни приоритет биће поновно успостављање чврстог, стабилног и здравог финансијског сектора који ће моћи да финансира реалну привреду. То ће захтевати потпуно и правовремено спровођење обавеза Г20. Нарочито ће бити важна реализација следећих пет циљева:

- спровођење договорених реформи надзора финансијског сектора;
- попуњавање регулаторних празнина, промовисање транспарентности, стабилности и одговорности, првенствено у односу на деривате и тржишну инфраструктуру;
- завршетак јачања наших бонитетних и рачуноводствених правила, као и правила за заштиту потрошача у облику јединственог европског правилника који на одговарајући начин покрива све финансијске учеснике и тржишта;
- јачање управљања финансијским институцијама како би се решили недостаци у области утврђивања ризика и управљања ризиком идентификовани током финансијске кризе;
- покретање амбициозне политике која ће нам омогућити да у будућности боље спречимо и да, ако је потребно, управљамо финансијским кризама, и која ће – узимајући у обзир специфичну одговорност финансијског сектора у тренутној кризи – размотрити одговарајуће доприносе из финансијског сектора.

4.3. Паметна консолидација буџета за дугорочни раст

Поуздане јавне финансије кључне су за враћање услова за одрживи раст и радна места, те нам је потребна свеобухватна излазна стратегија. Она ће укључити прогресивно повлачење краткорочне кризне подршке и увођење средњорочних и

дугорочних реформи којима се промовише одрживост јавних финансија и јача потенцијални раст.

Пакт за стабилност и раст нуди одговарајући оквир за спровођење фискалних излазних стратегија, те државе чланице уводе такве стратегије у своје програме стабилности и конвергенције. За већину земаља почетак фискалне консолидације би требало да се деси у 2011. години. Смањивање дефицита на вредности испод 3% БДП-а требало би да буде завршено, по правилу, до 2013. године. Ипак, у одређеним земаљама фаза консолидације ће можда морати да започне пре 2011. године, што значи да ће повлачење привремене кризне подршке и фискална консолидација у тим случајевима можда морати да се одвија истовремено.

Са циљем пружања подршке за потенцијал економског раста ЕУ и одрживост наших социјалних модела, консолидација јавних финансија у контексту Пакта за стабилност и раст укључује постављање приоритета и доношење тешких одлука: координација унутар ЕУ може помоћи државама чланицама у овом задатку, као и у борби са ефектима преливања. Осим тога, важан је и састав и квалитет државних издатака: програми за консолидацију буџета би требало да као приоритете поставе „ставке које повећавају раст“, као што су образовање и вештине, истраживање и развој и иновације, као и улагање у мреже, на пример широкопојасни приступ интернету, енергетску и транспортну повезаност – односно кључне тематске области Стратегије „Европа 2020“.

Важни су и буџетски приходи, те је потребно посебну пажњу посветити квалитету система прихода/пореза. Уколико је у одређеним областима неопходно повећање пореза, то би требало, по могућству, да се повеже са стварањем пореског система који је „наклоњен расту“. На пример, требало би избегавати повећање пореза на рад, што се у прошлости догађало на штрб радних места. Државе чланице би уместо тога требало да пребаце порески терет са области рада на енергетику и порезе за заштиту околине као део „озелењивања“ пореских система.

Фискална консолидација и дугорочна финансијска одрживост мораће да буду блиско повезане са важним структурним реформама, посебно пензионог и здравственог система, система социјалне заштите и образовног система. Јавна управа би требало да искористи ситуацију као прилику за побољшање ефикасности и квалитета услуге. Политика јавних набавки мора да осигура најефикасније коришћење јавних фондова, а тржишта набавке морају да остану отворена широм ЕУ.

4.4. Координација унутар економске и монетарне уније

Заједничка валута чинила се као драгоцен штит од турбуленција девизног курса за оне државе чланице чија је валута евро. Међутим, криза је такође разоткрила размере међусобне зависности економија унутар еврозоне, посебно у финансијском домену, чинећи ефекте преливања вероватнијим. Различити модели раста у појединим случајевима доводе до акумулације неодрживих дугова влада, што

потом оптерећује јединствену валуту. Криза је стога појачала неке од изазова са којима се суочава еврозона, као што су одрживост јавних финансија и потенцијалног раста, али и дестабилизирајућу улогу неравнотежа и разлика у конкурентности.

Превазилажење тих изазова у еврозони изузетно је важно и хитно да би се осигурали стабилност и одржив раст који производи могућности запошљавања. Излажење на крај са овим изазовима захтева снажнију и ближу координацију политика, укључујући:

- оквир за шири и дубљи надзор земаља у еврозони: осим јачања фискалне дисциплине, интегрални део економског надзора би требало да буду макроекономске неравнотеже и развој конкурентности, пре свега ради олакшавања политичких прилагођавања;
- оквир за борбу против непосредних прењи по фискалну стабилност еврозоне као целине;
- одговарајуће спољно представљање еврозоне да би се снажно суочило са глобалним економским и финансијским изазовима.

Комисија ће донети предлоге за спровођење ових идеја.

5. ОСТВАРИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА: СНАЖНИЈЕ УПРАВЉАЊЕ

Стратегији „Европа 2020“ ће, у циљу остваривања трансформативних промена, бити неопходно боље усмерење, јасни циљеви и транспарентни процесни показатељи за вредновање напретка. То захтева чврст управни оквир који користи све расположиве инструменте да би осигурао правовремено и делотворно спровођење.

5.1. Предложена архитектура Стратегије „Европа 2020“

Стратегија би требало да буде организована око тематског приступа и усмеренијег надзора земаља, што представља надоградњу на предности постојећих инструмената координације. Прецизније:

- **Тематски приступ** би се усмерио на теме утврђене у одељку 2, посебно на остварење пет водећих циљева. Главни инструмент би био програм „Европа 2020“ и његове кључне иницијативе, што захтева активности, како на нивоу ЕУ тако и на нивоу држава чланица (видети одељак 2 и анексе 1 и 2). Тематски приступ осликава димензију ЕУ, јасно приказује међузависност привреда држава чланица, и омогућава већу селективност у оквиру конкретних иницијатива које доприносе остварењу стратегије и постизању кључних циљева ЕУ и држава чланица.
- **Извештавање држава чланица** ће допринети остваривању циљева стратегије Европа 2020 кроз подршку државама чланицама да дефинишу и спроведу излазне стратегије, поново успоставе макроекономску стабилност, утврде национална уска грла и врате своје привреде одрживом расту и јавним финансијама. Обухваћена би била и основна макроекономска питања везана за раст и конкурентност (односно микро-неравнотеже), а не само фискална политика. Биће неопходно осигурати интегрисани приступ обликовању и имплементацији политика, што је кључно за пружање подршке државама чланицама при доношењу неопходних одлука, с обзиром на ограничења њихових јавних финансија. Посебна пажња ће бити посвећена функционисању еврозоне и међузависности држава чланица.

Да би се ово постигло, истовремено ће се спроводити извештавање и евалуација о Стратегији „Европа 2020“ и Пакту за стабилност и раст у сврху спајања средстава и циљева, раздвајајући инструменте и процедуре, те задржавајући интегритет Пакта за стабилност и раст. То значи истовремено предлагање годишњих програма стабилности или конвергенције и ажурираних програма реформи које ће

припремити свака држава чланица како би изнела мере за извештавање о напретку према својим циљевима, као и кључне структурне реформе са којима се суочава са проблемом уских грла за раст. Оба ова програма, која би требало да садрже неопходне унакрсне референце, потребно је поднети Комисији и осталим државама чланицама током последњег квартала у години. Европски одбор за системски ризик (European Systemic Risk Board – ESRB) требало би редовно да извештава о макрофинансијским ризицима: ови извештаји ће битно допринети укупној оцени. Комисија ће оценити програме и извештавати о напретку постигнутом њиховом имплементацијом. Посебна пажња ће се посветити изазовима економске и монетарне уније.

Европском савету би овим биле пружене све информације потребне за доношење одлука. Савет би тиме био у поседу анализе економског стања и стања радних места, целокупне буџетске слике, макрофинансијских услова и напретка по тематским плановима за сваку државу чланицу, а осим тога, имао би и преглед над укупним стањем привреде ЕУ.

Интегрисане смернице

Стратегија „Европа 2020“ биће институционално успостављена у неколико интегрисаних смерница „Европа 2020“ (интегришући смернице политике запошљавања и шире економске политике) које ће заменити постојеће 24 смернице. Ове нове смернице ће одражавати одлуке Европског савета и интегрисати договорене циљеве. Следећи мишљење Европског парламента о смерницама за запошљавање које предвиђа Уговор, потребно је да учесници јунског састанка Европског савета политички подрже смернице пре него што их усвоји Савет. Након усвајања, смернице би требало да остану стабилне до 2014. године како би се осигурала усмереност на њихову имплементацију.

Препоруке за политике

Препоруке за политике биће упућене државама чланицама, како у контексту извештавања државе тако и у оквиру тематског приступа „Европа 2020“. За надзор држава, препоруке ће бити у облику Мишљења о програмима стабилности/конвергенције у складу са Уредбом Савета (Council Regulation – EC) бр. 1466/97 употпуњеном препорукама у оквиру Општих смерница економских политика (Broad Economic Policy Guidelines – BEPGs, члан 121.2). Тематски део би укључивао Препоруке за запошљавање (члан 148) и препоруке државама о другим одабраним тематским питањима (на пример, пословном окружењу, иновацијама, функционисању јединственог тржишта, енергетским/климатским променама, итд.). И једним и другим препорукама могуће је бавити се тако да имају макроекономске импликације кроз препоруке у оквиру Општих смерница економских политика, као што је наведено у претходном тексту. Оваква поставка за смернице би помогла да се осигура кохерентност између макро/фискалног оквира и тематских планова.

Препоруке у оквиру надзора држава би се бавиле питањима са значајним макроекономским импликацијама и импликацијама за јавне финансије, док би препоруке у склопу тематског приступа нудиле детаљне савете о макроекономским изазовима и изазовима запошљавања. Ове препоруке биле би довољно прецизне и по правилу нудиле би временски оквир у којем се од државе чланице на коју се односе очекује да делује (на пример, две године). Држава чланица би затим изнела коју ће активност предузети ради спровођења препоруке. Уколико држава чланица по истеку препоруке није одговарајуће одговорила на препоруку Савета или је развила политике које су противне савету, Комисија може да изда упозорење за имплементацију политике (члан 121.4).

5.2. Ко шта ради?

Сарадња на испуњењу ових циљева је пресудно важна. У окружењу наше међусобно испреплетене привреде, раст и запосленост ће се вратити само ако се све државе чланице буду кретале у том смеру, узимајући у обзир њихове специфичне околности. Потребна нам је већа посвећеност. Европски савет мора да понуди опште руковођење стратегијом, утемељено на предлозима Комисије изграђеним на основном начелу: јасна додатна вредност ЕУ. У том смислу, улога Европског парламента је веома важна. Потребно је унапредити допринос актера на националном и регионалном нивоу и допринос социјалних партнера. Преглед циклуса политика и рокова Стратегије „Европа 2020“ укључени су у анекс 3.

Пуно власништво Европског савета

Насупрот тренутној ситуацији, у којој је Европски савет последња инстанца у процесу одлучивања о стратегији, Европски савет би требало да води стратегију, с обзиром на то да је он тело које осигурава интеграцију политика и управља међузависношћу између држава чланица и ЕУ.

Док хоризонтално надзире имплементацију програма „Европа 2020“, Европски савет би на својим будућим састанцима могао да се усмери на конкретне теме (на пример, истраживање и иновације, вештине), дајући тиме смернице и потребне подстицаје.

Савет министара

Релевантне форме заседања Савета радиће на спровођењу програма „Европа 2020“ и постизању циљева у областима за које су одговорне. Као део кључних иницијатива, државе чланице ће бити позване да унутар различитих форми заседања Савета унапреде размену информација о политикама везаним за добру праксу.

Европска комисија

Европска комисија ће надzirати ситуацију на годишњем нивоу на основу низа показатеља општег напретка према циљевима паметне, зелене и инклузивне економије која остварује високу стопу запослености, продуктивности и социјалне кохезије.

Подносиће годишњи извештај о спровођењу Стратегије „Европа 2020“, са усмерењем на напредак према остварењу договорених кључних циљева и процењиваће извештаје држава чланица, као и програме стабилности и конвергенције. Као део овог процеса, Комисија ће износити стратешке препоруке или упозорења, доносити предлоге политика за постизање циљева стратегије и износиће специфичну оцену напретка постигнутог унутар еврозоне.

Европски парламент

Европски парламент треба да игра важну улогу у стратегији, не само као учесник у легислативном поступку већ и као покретачка снага за укључивање грађана и њихових националних парламената. Парламент би, на пример, могао да искористи следећи сусрет са националним парламентима за дискусије о његовом доприносу Стратегији „Европа 2020“ и да би заједнички саопштили своје ставове на пролећном заседању Европског савета.

Националне, регионалне и локалне власти

Све националне, регионалне и локалне власти требало би да спроведу партнерство, блиско повезујући парламенте, као и социјалне partnере и представнике цивилног друштва, доприносећи разради националних програма реформи, као и њиховом спровођењу.

Успостављањем сталног дијалога између различитих нивоа власти, приоритети Европске уније се приближавају грађанима, чиме се јача власништво неопходно за остварење Стратегије „Европа 2020“.

Заинтересоване стране и цивилно друштво

Боља повезаност Економског и социјалног комитета, као и Комитета региона, такође је неопходна. Размена добрих пракси, процесних показатеља и умрежавање – које промовише неколико држава чланица – показали су се као још једно корисно средство за стварање власништва и динамике око потребе за реформама.

Према томе, успех нове стратегије зависиће много од институција Европске уније, држава чланица и региона, који треба јасно да објасне зашто су реформе неопходне и неизбежне за одржавање нашег квалитета живота и осигурање наших социјалних модела, на којој позицији Европа и њене државе чланице желе да буду до 2020. године, као и који допринос очекују од грађана, предузећа и њихових организација. Уз признавање потребе да се води рачуна о националним околностима и

традицијама, Комисија ће у ту сврху предложити скуп заједничких средстава за комуникацију.

6. ОДЛУКЕ ЗА ЕВРОПСКИ САВЕТ

Комисија предлаже да Европски савет, на свом пролећном заседању 2010. године:

- постигне споразум о тематским приоритетима Стратегије „Европа 2020“;
- постави пет главних циљева у складу са предлогом из одељка 2 овог документа: о улагањима у истраживање и развој, образовању, енергетским/климатским променама, стопи запослености и смањењу сиромаштва, одређујући позицију Европе до 2020. године; позове државе чланице да дијалогом са Европском комисијом претворе ове циљеве ЕУ у националне циљеве за одлучивање на јунском састанку Европског савета, водећи рачуна о националним околностима и различитим полазиштима;
- позове Комисију да иступи са предлозима за кључне иницијативе, и да тражи од Савета (и његових формација) да на тој основи донесе неопходне одлуке за њихово спровођење;
- договори јачање координације економских политика ради промовисања позитивних ефеката преливања и допринесе делотворнијем суочавању са изазовима Уније; са тим циљем, одобрава комбинацију тематске оцене и оцене држава, као што је то предложено овим саопштењем, истовремено се строго држећи интегритета Пакта; посебна пажња ће бити посвећена Европској монетарној унији;
- позове све стране и заинтересоване учеснике (на пример, националне/регионалне парламенте, регионалне, односно локалне власти, социјалне партнере и цивилно друштво, као и грађане Европе) да помогну у спровођењу стратегије, радећи заједно, предузимањем активности у областима за које су одговорни;
- затражи од Комисије да надгледа напредак и подноси годишњи извештај на пролећном заседању Европског савета, који би садржавао преглед напретка ка остварењу циљева, укључујући и међународно вредновање, и степен спровођења кључних иницијатива.

На наредним састанцима би требало да:

- подржи предложене интегрисане смернице које представљају институционалну подршку која следи мишљење Европског парламента;

- потврди националне циљеве следећи процес међусобне верификације како би се осигурала конзистентност;
- разматра специфичне теме процењујући тренутни положај Европе и како се може убрзати напредак. Прва расправа о истраживању и иновацијама могла би да се одржи на састанку у октобру на основу доприноса Комисије.

АНЕКС 1 – „ЕВРОПА 2020“: ПРЕГЛЕД

ГЛАВНИ ЦИЉЕВИ		
• Подићи стопу запослености становништва узраста од 20 година до 64 године са садашњих 69% на најмање 75%. • Остварити циљ о инвестирању 3% БДП-а у истраживање и развој, нарочито побољшавањем услова за инвестиције приватног сектора у истраживање и развој, и развити нови показатељ за праћење иновација. • Смањити емисију гасова који изазивају ефекат стаклене баште за најмање 20% у односу на 1990. годину или чак за 30% ако услови то дозволе, повећати удео обновљивих извора енергије у нашој финалној енергетској потрошњи на 20% и постићи повећање од 20% у енергетској ефикасности. • Смањити стопу прераног напуштања школовања на 10% са тренутних 15%, уз истовремено повећање процента становништва старости од 30 година до 34 године са дипломом високошколске установе са 31% на 40%. • Смањити број Европљана који живе испод националних граница сиромаштва за 25%, што ће представљати излазак двадесет милиона људи из сиромаштва.		
ПАМЕТАН РАСТ	ОДРЖИВИ РАСТ	ИНКЛУЗИВНИ РАСТ
ИНОВАЦИЈЕ Кључна иницијатива ЕУ „Унија иновација“ за побољшање оквирних услова и приступа за финансирање истраживања и иновација како би се учврстио иновациони ланац и подигли нивои финансирања широм Уније.	КЛИМА, ЕНЕРГИЈА И МОБИЛНОСТ Кључна иницијатива ЕУ „Ресурсно ефикасна Европа“ ради раздвајања економског раста од употребе ресурса кроз декарбонизацију наше економије, повећано коришћење обновљивих извора енергије, модернизацију транспортног сектора и промовисање енергетске	ЗАПОШЉАВАЊЕ И ВЕШТИНЕ Кључна иницијатива ЕУ „Агенда за нове вештине и нова радна места“ ради модернизације тржишта рада кроз олакшавање мобилности радне снаге и стални развој вештина како би се повећало учествовање на тржишту рада, те боље ускладила понуда и потражња.

ОБРАЗОВАЊЕ Кључна иницијатива ЕУ „Млади у покрету“ за побољшање учинка образовних система и оснаживања међународне привлачности европског високог образовања. ДИГИТАЛНО ДРУШТВО Кључна иницијатива ЕУ „Дигитална агенда за Европу“ ради бржег ширења широкопојасног интернета тако да домаћинства и фирме користе предности јединственог дигиталног тржишта.	ефикасности. КОНКУРЕНТНОСТ Кључна иницијатива ЕУ „Индустријска политика за еру глобализације“ ради унапређења пословног окружења, посебно за мала и средња предузећа, и подршку за развој јаке и одрживе индустријске базе конкурентне на глобалном нивоу.	БОРБА ПРОТИВ СИРОМАШТВА Кључна иницијатива ЕУ „Европска платформа за борбу против сиромаштва“ како би се осигурала социјална и територијална кохезија тако да су користи од раста и запошљавања широко распрострањене и да се сиромашнима социјално искљученима омогући да живе достојанствено и активно учествују у друштву.

АНЕКС 2 – АРХИТЕКТУРА ЕВРОПЕ 2020

Општа институционална структура	Интегрисане смернице које утврђују опсег приоритета политика ЕУ, укључујући главне циљеве које ЕУ треба да оствари до 2020. године и који треба да буду претворени у националне циљеве.		
Спровођење	<u>Извештавање држава чланица:</u> Циљ: помоћи државама чланицама да дефинишу и спроведу излазне стратегије како би поново успоставиле макроекономску стабилност, идентификовале национална уска грла и вратиле своје привреде на пут одрживог раста и јавних финансија. Приступ: појачана оцена главних макроекономских изазова са којима се суочавају државе чланице, водећи рачуна о преливању широм држава чланица и подручја политика. Инструменти: извештаји држава чланица кроз њихове програме стабилности и конвергенције, које следе засебне али усклађене препоруке о фискалној политици у оквиру Мишљења о програмима стабилности и конвергенције и о макроекономским неравнотежама и уским грлима за раст у оквиру Општих смерница економских политика (члан 121.2).		<u>Тематски приступ:</u> Циљ: остварити главне циљеве договорене на нивоу ЕУ обједињавањем конкретних активности на нивоу ЕУ и на националним нивоима. Приступ: стратешка улога секторских формација у Савету за надзор и ревизију напретка према договореним циљевима. Инструменти: извештаји држава чланица кроз ажуриране националне програме реформи, укључујући и информације о уским грлима за раст и напретку према остварењу циљева, које следе савети о политикама на нивоу ЕУ, издати у облику препорука у оквиру Општих смерница економских политика (члан 121.2) и Смерница за запошљавање (члан 148).

АНЕКС 3 – ПРЕДЛОГ РАСПОРЕДА ЗА ПЕРИОД ОД 2010. ДО 2012. ГОДИНЕ

2010. година

Европска комисија

Предлози за општи приступ Стратегије „Европа 2020“

Пролећно заседање Европског савета

Споразум о општем приступу и избор главних циљева ЕУ

Европска комисија

Предлози интегрисаних смерница Стратегије „Европа 2020“

Европски парламент

Расправа о стратегији и мишљење о интегрисаним смерницама

Савет министара

Пречишћавање главних параметара (ЕУ/национални циљеви, водеће иницијативе и интегрисане смернице)

Јунски састанак Европског савета

Одобрење Стратегије „Европа 2020“, потврђивање циљева ЕУ и националних циљева, и прихватање интегрисаних смерница

Европска комисија

Оперативне смернице за следеће кораке Стратегије „Европа 2020“

Јесење заседање Европског савета

Детаљна расправа о одабраном тематском питању (на пример, истраживање и развој и иновације)

Државе чланице

Програми стабилности и конвергенције и Национални програми реформи

2011. година

Европска комисија

Годишњи извештај Европском пролећном састанку на врху, Мишљења о програмима стабилности и конвергенције и предлози за Препоруке

Савет министара

Ревизија предлога Комисије за Препоруке, ECOFIN за Пакт за стабилност и раст

Европски парламент

Пленарна расправа и усвајање резолуције

Пролећно заседање Европског савета

Оцена напретка и стратешка усмерења

Државе чланице, Европска комисија, Савет

Извештај о препорукама, спровођењу реформи и извештавање држава

2012. година

Иста процедура уз посебно усмерење на контролу напретка.